

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПУБЛІЧНІ ВИСТУПИ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Публічні виступи німецькою мовою» підготовки бакалавра

Розробник:

Іванюк Л. М., доктор філософії, доцент кафедри німецької філології

Погоджено

Гаранти освітньо-професійних програм:

доц. ЛЮДМИЛА Пасик

доц. ОКСАНА Белих

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 9 від 02.02.2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

© Іванюк Л. М., 2026 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика ОК
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубна література Бакалавр	вибіркова
		Рік навчання: 4
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Семестр: 8
		Лекції: 10 год
		Практичні (семінарські): 20 год
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 110 год
	Консультації: 10 год	
Мова навчання: німецька		Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Іванюк Людмила Миколаївна
Науковий ступінь	доктор філософії
Вчене звання	немає
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	lyudmyla.iv@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація

Освітній компонент «Публічний виступ німецькою мовою» призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання факультету іноземної філології. Він належить до вибіркового освітнього компонента професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів. Курс розглядає публічний виступ як складний когнітивно-комунікативний процес, що поєднує мовленнєве планування, усне продукування, рецепцію, аргументацію та взаємодію з аудиторією в освітньому, науковому й суспільному контекстах.

У межах курсу опрацьовуються теоретичні засади публічної комунікації, риторики та комунікативної лінгвістики, специфіка публічного мовлення німецькою мовою, взаємозв'язок письмової та усної форм підготовки виступу, а також типові мовні, стилістичні й дискурсивні моделі публічних промов і виступів.

Зміст вибіркового освітнього компонента орієнтований на практичне опанування жанрів публічного мовлення, зокрема короткого виступу, презентації, аргументованого публічного висловлювання, дискусії та публічного обговорення. Значна увага приділяється підготовці тексту виступу, структуруванню аргументації, використанню риторичних стратегій і мовленнєвих формул, застосуванню принципів *ethos*, *pathos* і *logos*, а також добору мовних засобів відповідно до адресата й комунікативної ситуації. Окремий акцент зроблено на подоланні мовленнєвих і психологічних бар'єрів, розвитку мовленнєвої впевненості, навичок спонтанного реагування та ефективного взаємодії з аудиторією в умовах публічного виступу.

Курс має виразну професійну спрямованість і є важливим для підготовки майбутніх філологів, викладачів, перекладачів та фахівців гуманітарного профілю, які працюють у багатомовному та міжкультурному комунікативному просторі. Опанування вибіркового освітнього компонента сприяє формуванню здатності чітко, логічно й переконливо виступати німецькою мовою, аргументовано представляти власну позицію, брати участь у публічних дискусіях і здійснювати публічну комунікацію на високому рівні мовної та риторичної культури.

Об'єктом вивчення вибіркового освітнього компонента «Публічний виступ німецькою мовою» є публічне усне мовлення німецькою мовою як когнітивно-комунікативний і риторичний процес, що реалізується в освітньому, професійному та суспільному середовищах, зокрема під час публічних виступів, презен-

тацій, промов, аргументованих висловлювань, дискусій і публічного обговорення.

Предметом курсу є теоретичні засади публічного мовлення в межах риторики та комунікативної лінгвістики, мовні, дискурсивні та прагматичні особливості публічної комунікації німецькою мовою, типові жанри публічного виступу, риторичні стратегії аргументації та переконання, а також мовні й структурні моделі побудови виступу, мовленнєві формули, кліше та іменниково-дієслівні сполуки, характерні для усного публічного мовлення.

Метою вибіркового освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти здатності свідомо, структуровано й переконливо здійснювати публічний виступ німецькою мовою, ефективно взаємодіяти з аудиторією, аргументовано представляти власну позицію, критично аналізувати публічні виступи та брати участь у публічній комунікації відповідно до норм мовної коректності, риторичної культури й етичних стандартів професійної взаємодії.

Основні завдання вибіркового освітнього компонента:

- Ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами публічного мовлення німецькою мовою в межах риторики, комунікативної лінгвістики та сучасних підходів до публічної комунікації.
- Сформувати вміння свідомо, логічно та структуровано продукувати публічні усні висловлювання німецькою мовою, зокрема під час публічних виступів, презентацій, промов, аргументованих висловлювань і публічних дискусій.
- Розвинути навички аналізу та інтерпретації публічних виступів і промов з урахуванням їхньої мовної, дискурсивної, прагматичної та риторичної організації.
- Навчити використовувати риторичні стратегії аргументації та переконання, мовленнєві формули й кліше публічного мовлення, а також типові мовні та структурні моделі побудови виступу у професійній комунікації.
- Сприяти розвитку здатності адаптувати публічний виступ до комунікативної ситуації, адресата, контексту та жанрових вимог публічного дискурсу.
- Сприяти формуванню мовленнєвої впевненості, навичок подолання мовленнєвих і психологічних бар'єрів, а також умінь спонтанного реагування й взаємодії з аудиторією під час публічного виступу.

– Підготувати здобувачів вищої освіти до ефективної участі в публічних комунікативних практиках німецькою мовою в освітньому, професійному та міжкультурному середовищі в контексті подальшої фахової діяльності.

У процесі вивчення вибіркового освітнього компонента «Публічний виступ німецькою мовою» застосовуються такі **методи** навчання:

– Пояснювально-ілюстративний метод: для ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами публічного мовлення, риторики та публічної комунікації німецькою мовою, особливостями публічних виступів, їх жанрами та типовими мовними й структурними моделями.

– Евристичний (частково-пошуковий) метод: для залучення здобувачів до активного осмислення та самостійного пошуку ефективних мовленнєвих і риторичних стратегій у процесі аналізу публічних виступів, промов, дискусій і комунікативних ситуацій.

– Проблемно-пошуковий метод: через аналіз проблемних комунікативних кейсів, типових труднощів публічного виступу, мовленнєвих і риторичних помилок формується критичне ставлення до власного мовлення та розвиваються аналітичні навички.

– Метод моделювання: для проєктування структури публічних виступів, підготовки тексту промови, аргументативних і риторичних схем, а також сценаріїв публічної та професійної комунікації німецькою мовою.

– Метод ситуативного аналізу (case study): застосовується для опрацювання реальних або змодельованих ситуацій публічного мовлення, презентацій, публічних дискусій і комунікативної взаємодії з аудиторією.

– Тренінгові методи: виконання вправ, спрямованих на розвиток умінь публічного виступу, аргументації, переконання, використання мовленнєвих формул і кліше, риторичних прийомів та типових мовних моделей у виступах, презентаціях і дебатах.

– Дискусійно-діалогічні методи: організація публічних обговорень, дискусій, дебатів і подіумних форматів з акцентом на мовленнєву коректність, логічність, риторичну переконливість і культуру публічного спілкування.

– Метод проєктного навчання: виконання індивідуальних і групових проєктів, спрямованих на підготовку та публічне представлення виступів, презентацій, промов або аналітичних оглядів німецькою мовою.

– Інтерактивні методи: робота в малих групах, рольові й риторичні імітації, аналіз відеозаписів публічних виступів, взаємооцінювання, самооцінювання та рефлексивне обговорення мовленнєвої діяльності.

– Метод самостійної роботи: для поглибленого опрацювання теоретичного матеріалу, підготовки публічних виступів, виконання тренувальних і рефлексивних завдань, а також самоконтролю мовленнєвих і риторичних досягнень.

Soft skills

Комунікативна компетентність. Здатність чітко, логічно та переконливо висловлювати думки німецькою мовою в усній і письмовій формах, ефективно слухати співрозмовника, аргументовано реагувати, брати участь у публічних обговореннях, дискусіях і презентаціях, а також вибудовувати конструктивну взаємодію з аудиторією.

Критичне мислення. Уміння аналізувати публічні виступи, тексти та комунікативні ситуації, оцінювати аргументацію, риторичні стратегії й мовні засоби, формулювати обґрунтовані висновки та приймати виважені рішення в процесі публічної комунікації.

Креативність і мовленнєва гнучкість. Здатність генерувати оригінальні ідеї, знаходити нестандартні риторичні рішення, адаптувати мовлення до різних жанрів, адресатів і комунікативних ситуацій, творчо підходити до підготовки та реалізації публічних виступів.

Лідерство та відповідальність. Здатність ініціювати та модераторськи супроводжувати публічні обговорення, брати відповідальність за зміст і форму власного виступу, аргументовано відстоювати позицію та сприяти досягненню спільних комунікативних цілей.

Робота в команді. Уміння ефективно співпрацювати в малих групах, розподіляти комунікативні ролі, спільно готувати виступи й презентації, конструктивно вирішувати комунікативні непорозуміння та досягати узгодженого результату.

Емоційний інтелект і мовленнєва впевненість. Здатність усвідомлювати та регулювати власні емоції під час публічного виступу, розпізнавати емоційні реакції аудиторії, будувати доброзичливу атмосферу спілкування та долати мовленнєві й психологічні бар'єри.

Управління часом і самоорганізація. Уміння планувати процес підготовки публічного виступу, раціонально організувати власну роботу, дотримуватися часових рамок виступу та встановлених дедлайнів.

Адаптивність. Здатність швидко орієнтуватися в нових комунікативних умовах, змінювати стратегію мовлення залежно від ситуації, аудиторії чи формату публічного виступу.

Розв'язання комунікативних проблем. Уміння ідентифікувати труднощі публічного мовлення, аналізувати їх причини та знаходити ефективні мовні, риторичні й комунікативні рішення.

Самопрезентація та впевненість у собі. Здатність представляти власну позицію німецькою мовою, аргументовано відстоювати думку, демонструвати мовну й риторичну культуру, а також упевненість у професійному публічному спілкуванні.

СТРУКТУРА ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/бали
Змістовий модуль 1. Öffentliches Reden: Denken, Sprechen, Auftreten						
Тема 1. Grundlagen des öffentlichen Redens	9	2		7		Л/ДС*
Тема 2. Rhetorik als Grundlage des öffentlichen Redens	9	2		7		
Тема 3. Aufbau und Wirkung öffentlicher Reden	9	2		7		
Тема 4. Vom Gedanken zur Aussage: Sprechtraining	10		2	7	1	УВ/РМ Г/ТР 10
Тема 5. Zuhören und reagieren im öffentlichen Reden	10		2	7	1	ТР/РМ Г/УВ 10
Тема 6. Vom Sprechen zum Redetext: Vorbereitung und	10		2	7	1	УВ/РМ Г/ТР 10

Strukturierung						
Тема 7. Sprachliche Mittel für öffentliche Auftritte	10		2	7	1	УВ/РМ Г/ТР 10
Тема 8. Ethos – Pathos – Logos	10		2	7	1	УВ/РМ Г 10
Разом за модулем 1.	77	6	10	56	5	50
Змістовий модуль 2. Praxis öffentlicher Auftritte und Interaktion						
Тема 9. Öffentlich reden als kommunikatives Handeln	9	2		7		Л/ДС
Тема 10. Öffentliche Auftritte im professionellen und gesellschaftlichen Kontext	9	2		7		
Тема 11. Öffentliche Auftritte analysieren	11		2	8	1	АП/ДС 10
Тема 12. Sicher sprechen: Umgang mit Sprechhemmungen	11		2	8	1	УВ/ТР/ РМГ 10
Тема 13. Präsentieren und überzeugen	11		2	8	1	П/ДС/ АП 10
Тема 14. Kurzvortrag und Position vertreten	11		2	8	1	П/ДС/ УВ/РМ Г 10
Тема 15. Diskussion und öffentlicher Austausch	11		2	8	1	ДС/ДБ/ РМГ 10
Разом за модулем 2.	73	4	10	54	5	50
Усього	150	10	20	110	10	100

**Методи контролю: ДС – дискусія, П – презентація, доповідь, УВ – усна відповідь, Л – лекція, ТР – тренінг, АП – аналіз промов, РМГ – робота в малих групах, ДБ – дебати.*

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота включає опрацювання матеріалів лекцій, підготовку до практичних занять, виконання тестових завдань, а також підготовку індивідуального проєкту однієї з тем, наведених нижче:

1. Öffentliches Reden als kognitiv-kommunikativer Prozess
2. Die Rolle der Sprachplanung bei der Vorbereitung öffentlicher Reden
3. Das Zusammenspiel von Schreiben und Sprechen im öffentlichen Auftritt
4. Sprachliche Identität der Sprecherin / des Sprechers im öffentlichen Raum
5. Die Wirkung von Sprache auf Vertrauen und Glaubwürdigkeit im öffentlichen Reden
6. Rhetorische Verantwortung und ethische Dimension öffentlicher Auftritte
7. Sprache, Macht und Überzeugung im öffentlichen Diskurs
8. Emotionen im öffentlichen Reden: zwischen Rationalität und Wirkung
9. Publikum als Mitgestalter öffentlicher Kommunikation
10. Öffentliche Rede im digitalen Raum (Podcasts, Videos, soziale Medien)
11. Authentizität und Inszenierung im öffentlichen Auftreten
12. Interkulturelle Aspekte öffentlicher Reden
13. Geschlechterrollen und Sprachverhalten im öffentlichen Reden
14. Öffentliche Reden in Krisen- und Konfliktsituationen
15. Öffentliche Kommunikation zwischen Information und Persuasion

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти регулюється Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки.

Загальна підсумкова оцінка за курс складає 100 балів, які здобувач вищої освіти може набрати шляхом виконання поточних і підсумкових форм контролю. Оцінювання побудоване на принципах прозорості, поступовості, об'єктивності та стимулювання активного залучення до навчального процесу, а також орієнтоване на розвиток академічних мовленнєвих компетентностей.

Поточне оцінювання здійснюється під час семінарських (практичних) занять у формі виконання мініпроєктів, які передбачають підготовку та реалізацію усних академічних завдань (презентація, аргументативний виступ, участь у дискусії, аналіз промови, моделювання академічної комунікативної ситуації тощо). За підготовку та представлення кожного мініпроєкту здобувач освіти може

отримати до 10 балів. Загалом упродовж курсу передбачено 10 семінарських занять, що у сукупності становить до 100 балів поточного оцінювання.

Критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінювання на семінарських (практичних) заняттях здійснюється з урахуванням рівня підготовки здобувача вищої освіти, якості виконання мініпроєкту, активності участі в академічній комунікації, логічності та мовної коректності усного мовлення німецькою мовою, а також дотримання норм академічної культури.

10 балів (відмінний рівень). Здобувач вищої освіти демонструє повну й самостійну підготовку до семінарського заняття. Мініпроєкт виконано відповідно до поставленого завдання, із чіткою структурою, логічною послідовністю та переконливою аргументацією. Усне мовлення німецькою мовою є грамотним, стилістично доречним і відповідає нормам академічного дискурсу. Здобувач активно бере участь у дискусії, аргументовано відстоює власну позицію, коректно реагує на репліки інших учасників, демонструє високий рівень комунікативної впевненості та мовленнєвої культури.

8–9 балів (дуже добрий рівень). Здобувач вищої освіти демонструє ґрунтовну підготовку до заняття та якісне виконання мініпроєкту. Усне висловлювання є логічним і зрозумілим, аргументація загалом переконлива, проте можливі незначні мовні або структурні неточності. Участь у дискусії активна, здобувач здатний підтримати обговорення та висловити власну позицію, хоча окремі аспекти мовлення або аргументації потребують вдосконалення.

6–7 балів (достатній рівень). Мініпроєкт виконано, однак підготовка має фрагментарний характер. Усне мовлення загалом відповідає темі заняття, проте відзначається недостатньою структурованістю або поверховою аргументацією. Мовні засоби академічного мовлення використовуються обмежено. Участь у дискусії є пасивною або ситуативною, ініціатива проявляється рідко. Потребує подальшого розвитку мовленнєва впевненість і точність висловлювання.

4–5 балів (середній рівень). Здобувач вищої освіти демонструє мінімальний рівень підготовки до семінару. Мініпроєкт виконано частково або з істотними недоліками. Усне мовлення є непослідовним, аргументація слабка або відсутня. Виявляється низький рівень володіння мовними засобами академічного мовлення. Участь у семінарському обговоренні обмежена або формальна.

1–3 бали (низький рівень). Здобувач вищої освіти не підготував мініпроєкт або виконав його формально. Усне висловлювання відсутнє або не відповідає темі заняття. Здобувач не бере участі в дискусії, не володіє базовими мовними засобами академічного мовлення німецькою мовою. Такий рівень свідчить про незасвоєння навчального матеріалу та потребує суттєвого доопрацювання.

ОК «Публічний виступ німецькою мовою» передбачає можливість інтеграції елементів дуальної освіти в освітній процес. Це дозволяє здобувачам освіти поєднувати академічне навчання в університеті з професійним навчанням на робочому місці – у закладах вищої освіти, державних або приватних установах. У процесі такої форми навчання здобувач опановує зміст окремих тем або модулів, передбачених силабусом курсу, та демонструє засвоєні знання і компетентності. Результати оцінюються викладачем університету. Детальний порядок реалізації дуальної форми навчання викладено в Положенні про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті

Відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» у межах ВОК «Публічний виступ німецькою мовою» можуть визнаватися навчальні результати, отримані здобувачами освіти дистанційно. За умови відповідності набутих знань і вмінь цілям курсу можливе перезарахування окремих індивідуальних завдань. Для цього здобувач освіти повинен надати офіційний документ, що підтверджує проходження відповідного навчання у неформальній або дистанційній формі.

Політика академічної доброчесності

Під час вивчення вибіркового освітнього компонента «Публічний виступ німецькою мовою» здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, що детально описані в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки». Всі творчі завдання, передбачені програмою (доповіді, твори-роздуми, описи, промови тощо), мають виконуватися самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмових роботах є підставою для їх незарахування незалежно від обсягу плагіату чи інших форм порушень.

У разі виникнення конфліктних ситуацій здобувач та викладач керуються положеннями «Порядку і процедур вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки», зокрема пунктом 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти, де формою контролю є *залік*

Таблиця 4

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

У разі якщо здобувач вищої освіти не набрав 60 балів за результатами накопичувального оцінювання або виявляє бажання підвищити свій підсумковий результат, передбачено можливість проходження додаткового залікового випробування.

У разі перескладання заліку здобувач вищої освіти може набрати до 100 балів, які розподіляються таким чином:

1. Здобувач освіти відповідає на питання з переліку залікових питань курсу (загалом до 15 питань, що охоплюють змістові модулі дисципліни). Формат відповіді – усна відповідь у формі діалогічної бесіди з викладачем німецькою мовою. Оцінювання здійснюється з урахуванням повноти розкриття теми, логічності та структурованості викладу, мовної коректності, риторичної переконливості та відповідності нормам публічного мовлення.

2. Як практичну частину перескладання здобувач вищої освіти обирає одне додаткове завдання, яке демонструє сформованість умінь публічного виступу німецькою мовою. До можливих форматів належать:

- відеозапис публічного виступу або мініпромови;

- презентація з усним публічним супроводом;
- аналітичний проєкт, зокрема аналіз публічного виступу, промови або презентації;
- творчий формат за вибором, наприклад публічний подкаст, відеокоментар до суспільної чи професійної проблеми, усний рецензивний виступ або змодельований публічний виступ (Kurzvortrag / öffentlicher Vortrag).

Формат, тема та технічний спосіб подання додаткового завдання (через платформу Moodle або у форматі усного представлення) попередньо узгоджуються з викладачем. Оцінювання практичної складової здійснюється з урахуванням змістової якості, структури, аргументації, мовної точності та відповідності жанровим вимогам академічного мовлення. Загальний результат фіксується як підсумкова оцінка і вноситься до екзаменаційної відомості.

Питання на залік

1. Was versteht man unter *öffentlichem Reden* als kognitiv-kommunikativem Prozess?
2. Wodurch unterscheidet sich öffentliches Reden von alltäglicher mündlicher Kommunikation?
3. Welche Rolle spielen Denken und Sprachplanung im Prozess des öffentlichen Redens?
4. Wie erfolgt der Übergang vom Gedanken zur klaren mündlichen Aussage im öffentlichen Reden?
5. Welche Bedeutung haben Zuhören und angemessenes Reagieren im öffentlichen Reden?
6. Welche Schritte umfasst die Vorbereitung eines Redetextes für einen öffentlichen Auftritt?
7. Wie ist eine Rede im öffentlichen Kontext strukturiert und welche Funktionen haben Einleitung, Hauptteil und Schluss?
8. Welche sprachlichen Mittel und stilistischen Verfahren sind typisch für öffentliches Reden auf Deutsch?
9. Welche Rolle spielen die rhetorischen Prinzipien *Ethos*, *Pathos* und *Logos* im öffentlichen Reden?

10. Welche rhetorischen Modelle können zur Strukturierung einer öffentlichen Rede eingesetzt werden?
11. Nach welchen Kriterien lassen sich öffentliche Auftritte und Reden analysieren?
12. Welche Strategien helfen, Sprechhemmungen und Redeangst beim öffentlichen Reden zu überwinden?
13. Was zeichnet eine überzeugende Präsentation im Rahmen des öffentlichen Redens aus?
14. Wie kann man in einem Kurzvortrag die eigene Position klar, strukturiert und argumentativ vertreten?
15. Welche Regeln und Strategien sind für eine erfolgreiche Diskussion und den öffentlichen Austausch relevant?

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Aguado, K. Sprachliche Teilkompetenzen: Mündlichkeit. *Handbuch Deutsch als Fremd-und Zweitsprache: Kontexte–Themen–Methoden*. Stuttgart: JB Metzler, 2021. S. 253-267.
2. Allhoff, D.-W., Allhoff W. *Rhetorik & Kommunikation: Ein Lehr-und Übungsbuch*. Ernst Reinhardt Verlag, 2021.
3. Androutsopoulos, J., Vogel, F. (Hrsg.). *Handbuch Sprache und digitale Kommunikation* / hrsg. von Jannis Androutsopoulos, Friedemann Vogel. Berlin; Boston: De Gruyter, 2024. 581 S.
4. Asbrand, B., Martens, M. *Dokumentarische Unterrichtsforschung: eine Einführung in methodisches Forschen auf der Grundlage der Dokumentarischen Methode* / Barbara Asbrand, Matthias Martens. Wiesbaden: Springer VS, 2018. 348 S.
5. Asbrand, B., Martens, M. *Dokumentarische Unterrichtsforschung* / Barbara Asbrand, Matthias Martens. Wiesbaden: Springer VS, 2018. 348 S.
6. Behrens, U. *Mündliche Kompetenzen im Deutschunterricht: Sprechen und Zuhören als Bildungsaufgabe*. Klett/Kallmeyer, 2022.
7. Bittner S. Rhetorik, Pädagogik und Digitalisierung. *Handbuch Rhetorik und Pädagogik*. 2023. S. 613–638. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110352382-026>.
8. Deppermann, A. *Gesprächslinguistik: Eine Einführung* / Arnulf Deppermann. Berlin; Boston: De Gruyter, 2015. 348 S.
9. Drach, E. *Aus den Schriften von Erich Drach (1885–1935)* / Erich Drach; hrsg. von Christian Winkler. Frankfurt am Main: Scriptor Verlag, 1985. 240 S.
10. Eckert, H. *Sprechen Sie noch oder werden Sie schon verstanden?: Persönlichkeitsentwicklung durch Kommunikation*. Ernst Reinhardt Verlag, 2022.
11. Frischherz B., Demarmels S., Aebi A. *Wirkungsvolle Reden und Präsentationen: vorbereiten–halten–auswerten*. Versus Verlag, 2022.
12. Geißner H. *Sprechwissenschaft: Theorie der mündlichen Kommunikation* / H. Geißner. Königstein/Ts.: Scriptor Verlag, 1981. 286 S.
13. Griebach, T., Lepschy, A. *Rhetorik der Rede: Ein Lehr-und Arbeitsbuch*. UTB, 2023.
14. Hagemann, J., & Staffeldt, S. *Gesprächslinguistik und Pragmatik: Eine Einführung am Beispiel der Unterrichtskommunikation* / Jörg Hagemann, Sven Staffeldt. Stuttgart: UTB GmbH, 2024. 324 S.
15. Harnack, R. *Reden und Aufsätze*. Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2020.

- 16.Henne, H., Rehbock, H. *Einführung in die Gesprächsanalyse* / Helmut Henne, Helmut Rehbock. 4., durchges. und bibliogr. erg. Aufl. Berlin; New York: de Gruyter, 2001. 284 S.
- 17.Huttel, T. F. Frei reden dürfen, aber es doch nicht sollen? Zum moralistischen Anspruch der Political Correctness. *Zeitschrift für Praktische Philosophie*, 2022, 9.2: 351-374.
- 18.Ivanyuk L. Ethical Values of Education in Wartime: the Ukrainian Context. *Caritas et veritas: Humanity as a Fundamental Value of Education (Not Only) In Leisure Time*. 2025. P. 55–72.
- 19.Ivanyuk L. Fünf Elemente der ukrainisch-orthodoxen Friedensethik im Kontext des Krieges. *Theologisch-Praktische Quartalschrift*. 2023. Friede. S. 367–371.
- 20.Karsten, A. Schreiben als Wissensproduktion? Eine Mikroanalyse der Vielstimmigkeit akademischer Selbstbildung und Enkulturation. *Bedingungen der Wissensproduktion. Qualifizierung, Selbstoptimierung und Prekarisierung in Wissenschaft und Hochschule*. Opladen ua: Barbara Budrich, 2023, S. 47-64.
- 21.Mathy D. Rhetorik, Dialektik, Logik. *Bildung*. Stuttgart, 2011. P. 120–124. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-476-00131-3_28.
- 22.Meer, D., & Pick, I. *Einführung in die Angewandte Linguistik: Gespräche, Texte, Medienformate analysieren* / Dorothee Meer, Ina Pick. Berlin; Heidelberg: Springer Spektrum, 2020. 384 S.
- 23.Mroczynski, R. *Gesprächslinguistik: Eine Einführung* / Robert Mroczynski. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2014. 272 S.
- 24.Rapp, C. Öffentliche Rede. *Aristoteles-Handbuch: Leben–Werk–Wirkung*. Stuttgart: JB Metzler, 2021. 328-333.
- 25.Seyferth, S. *Rhetorische Textmuster in Martin Luthers Schriften* / Sebastian Seyferth // *Zeitschrift für deutsches Altertum und deutsche Literatur*. 2020. Bd. 149, H. 2. S. 224–239. DOI: 10.3813/zfda-2020-0011.
- 26.Sieglinde E., Hinderer M. *Stimm-und Sprechtraining für den Unterricht: ein Übungsbuch*. utb GmbH, 2020.
- 27.Sommerfeld, A. *Künstliche Intelligenz und Rhetorik: Kulturwissenschaftliche Untersuchungen der Rhetoriken künstlicher Intelligenz* / Alicia Sommerfeld. Berlin; Boston: De Gruyter, 2023. 331 S.
- 28.*Sprechwissenschaft: Grundlagen – Methoden – Anwendungsfelder* / hrsg. von Marita Pabst-Weinschenk. München: Ernst Reinhardt Verlag, 2011. 304 S.
- 29.Vidal, F. *Handbuch Rhetorik und Pädagogik*. Bd. 8. Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2023. 656 S.
- 30.Von Kleist, H. *Über die allmähliche Verfertigung der Gedanken beim Reden*. SAGA Egmont, 2021.

31. Zech, R. *Kommunikation – Arbeit – Kommunikationsarbeit: Die Zerstörung gesellschaftlicher Verständigungsorientierung durch Kommunikationsarbeit* / Rainer Zech // *Zeitschrift für Weiterbildungsforschung*. 2016. Online publiziert: 4. April 2016. Springer Fachmedien Wiesbaden 2016. DOI: 10.1007/s11612-016-0301-2.
32. Іванюк Л. Когнітивне поле концепту «DIAKONIE»: теолінгвістичний аспект. Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», Вип. 1, 2025. С. 35–43. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.1.6>
33. Іванюк Л. Тропи та риторичні фігури: метод. реком. Луцьк: Вежа-Друк, 2026. 140 с.
34. Іванюк Л. Риторика любові, справедливості й терпеливості у богословському дискурсі Ебергарда Юнгеля: німецькомовний аналіз. Слобожанський науковий вісник. Серія «Філологія». № 11, 2025. С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/philspu/2025.11.6>
35. Іванюк Л. Риторичні і логічні стратегії соціального переконання в проповідях Йоана Золотоуста: німецькомовний аналіз. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія «Філологічні науки», Вип. 24, 2025. С. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2412-933X/2025-XXIV-4>

Інтернет-ресурси

1. TED / TEDx (Deutsch & International): <https://www.ted.com>
2. DW Deutsch Lernen: <https://learngerman.dw.com>
3. Goethe-Institut: <https://www.goethe.de>
4. Redemittel für Präsentationen und Diskussionen: <https://www.studysmarter.de>
5. Uni Tübingen – Wissenschaftlich Präsentieren: <https://uni-tuebingen.de>
6. RWTH Aachen – Präsentieren und Argumentieren: <https://www.rwth-aachen.de>
7. ARD Mediathek: <https://www.ardmediathek.de>
8. Deutschlandfunk Nova: <https://www.deutschlandfunknova.de>
9. Podcast „SWR2 Wissen“: <https://www.swr.de/swr2>
10. YouTube: Redekommunikation (DE)